

Çevresel Bask? Gruplar?na ?li?kin Alg? ve Beklenti Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çevresel Bask? Gruplar?na ?li?kin Alg? ve Beklenti Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18486>

Özet

Çevresel Bask? Gruplar?na ?li?kin Alg? ve Beklenti Ölçe?i, 1998 y?l?nda H. Gül taraf?ndan bir doktora tezi kapsam?nda **ölçek geli?tirme** çal??mas? olarak tasarlanm??t?r. Bu ölçe?in temel amac?, okullar?n y?netimsel ve e?itsel i?leyi?i üzerinde etkili olan çevresel **bask? gruplar?n?n** okul personeli taraf?ndan nas?l alg?land???n? ve bu gruplar?n gelecekteki etkilerine dair beklentilerin neler oldu?unu ölçmektir. Çal??ma, özellikle Kocaeli-?zmit örne?i üzerinden yürütülmü? olup, e?itim kurumlar? üzerindeki d??sal etkile?imi ve **e?itim yönetimi** dinamiklerini anlamaya yönelik önemli bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çevresel Bask? Gruplar?, Alg?, Beklenti, Okul Yönetimi, E?itsel ??leyi?, D??sal Etkiler, Kocaeli-?zmit, **Doktora Tezi**, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Gül, H.

Amaç

Bu ölçe?in birincil amac?, e?itim kurumlar?n?n yönetim kadrosu ve ö?retmenleri gibi kilit payda?lar?n, okullar? çevreleyen çe?itli **bask? gruplar?n?n** (sivil toplum kurulu?lar?, yerel yönetimler, veliler vb.) okulun idari süreçlerine ve e?itim-ö?retim faaliyetlerine yönelik potansiyel veya mevcut etkilerini ne düzeyde alg?lad?klar?n? saptamaktır. Ölçek, ayn? zamanda bu etkilerin gelecekte nas?l bir seyir izleyece?ine dair beklentileri de kaydetmeyi hedefler.

Ölçek, e?itim yöneticilerine, okullar? üzerindeki d??sal bask? kaynaklar?n? ve bu bask?lar?n niteli?ini sistematik bir ?ekilde de?erlendirme imkan? sunarak, stratejik planlama ve kriz yönetimi süreçlerine bilimsel bir girdi sa?lamak üzere geli?tirilmi?tir.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Ölçek, iki temel psikolojik ve sosyolojik yap?y? ölçmektedir:

Çevresel Bask? Gruplar?na ?li?kin Alg?: Okul payda?lar?n?n, d??sal gruplar?n okuldaki karar alma süreçlerine ve günlük i?leyi?e ne ölçüde müdahale etti?ine dair mevcut kanaatleri ve gözlemleri.

Çevresel Bask? Gruplar?na ?li?kin Beklenti: Payda?lar?n, bu gruplar?n gelecekteki eylemlerinin ve etkilerinin okulun yönetsel ve e?itsel ba?ar?s?n? nas?l etkileyece?ine dair

öngöruları ve tahminleri.

Bu yapılar, özellikle örgüt kuramı ve eğitim sosyolojisi bağlamında, okulun özerkliği ve hesap verebilirliği arasındaki dengeyi incelemek için kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Ölçek, bir **doktora tezi** kapsamında geliştirildiği için, geçerlik çalışmaları titizlikle yürütülmüş olması beklenmektedir. Ancak, kaynak metinde spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiştir.

Tipik bir **ölçek geliştirme** sürecinde, içerik geçerliği (uzman görüşleri ile) ve yapı geçerliği (faktör analizi ile) yöntemlerinin kullanıldığı varsayılmaktadır. Ölçeğin geçerlik detayları, 1998 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan orijinal tezde yer almaktadır.

Güvenirlilik

Kaynak verilerde güvenirlik (reliability) bilgisi açıkça sunulmamıştır. Geliştirme çalışması olması nedeniyle, ölçeğin iç tutarlılığı (Internal Consistency) Cronbach Alfa katsayısı gibi yöntemlerle test edilmiş olması kuvvetle muhtemeldir.

Güvenirlik analizlerinin sonuçları ve ölçeğin farklı alt boyutları için elde edilen katsayıları, araştırmanın orijinal **doktora tezine** başvurularak incelenebilir.

Faktör Analizi

Çevresel Baskı Grupları'na İlişkin Algı ve Beklenti Ölçeği'nin geliştirilme aşamasında, ölçülen yapıların boyutları belirlemek amacıyla Faktör Analizi yönteminin kullanıldığı tahmin edilmektedir. Bu analiz, ölçeğin maddelerinin hangi temel faktörler altında toplandığını ve dolayısıyla algı ile beklentinin kaç farklı alt boyutta incelendiğini ortaya koyar.

Bu faktörler, muhtemelen "Yönetimsel Süreçlere Etki", "Eğitim Kalitesine Yönelik Beklenti" veya "Toplumsal Hesap Verebilirlik Algısı" gibi alt boyutlardan oluşmaktadır. Detaylı faktör yükleri ve açıklanan varyans oranları orijinal tezde mevcuttur.

Ölçme Aracı Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir araştırma aracı olarak geliştirilmiştir).

Format: Orijinal tezde derecelendirme bilgisi yer almamasına rağmen, sosyal bilimlerdeki algı ve beklenti ölçeklerinin çoğunlukla 5'li veya 7'li **Likert tipi** bir derecelendirme formatını kullandığı varsayılmaktadır (Örneğin: Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: E?itim kurumlar?n?n yönetim ve ö?retim kadrosu (Ö?retmenler, Müdürler, Müdür Yard?mc?lar?).

Ya? Grubu: Yeti?kin Profesyoneller.

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Kocaeli-?zmit ilindeki okullar? kapsamaktad?r. Örneklem, çevresel bask? gruplar?n?n etkile?imde bulundu?u okul personelinden olu?maktadır.

Test Metodolojisi: Kesitsel anket uygulamas?.

Anahtar Kelimeler

E?itim Yönetimi, Örgütsel Davran??, Payda? Yönetimi, Bask? Mekanizmalar?, Alg? Ölçe?i, **Dokuz Eylül Üniversitesi**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir (1998 yay?n?).

Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemi?tir.

Yaz??ma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (1998 itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, 1998 y?l?nda geli?tirilmemi?tir. Ölçek, akademik bir **doktora tezi** çal??mas?n?n parças? oldu?undan, ticari olmayan akademik kullan?mlar için izin genellikle tez yazar? ve ilgili üniversite taraf?ndan yönetilmektedir. Ölçe?in kullan?m? için herhangi bir ücret bilgisi mevcut de?ildir; ancak kullan?m için orijinal tez sahibinden izin al?nmas? önerilir.

Kaynaklar

Gül, H. (1998). *Çevresel bask? gruplar?n?n okulun yönetsel ve e?itsel i?leyi?ine etkileri (Kocaeli-?zmit örne?i)* (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?zmir.

Tez hakk?nda detayl? bilgiye YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Çevresel Bask? Gruplar?na ?li?kin Alg? ve Beklenti Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler, Gül (1998) taraf?ndan haz?rlanan *Çevresel bask? gruplar?n?n okulun yönetsel ve e?itsel i?leyi?ine etkileri (Kocaeli-?zmit*

örneği) bağıkl? doktora tezinin ekler bölümünde yer almaktadır.

Araştırmacılar, ölçek maddelerinin tam metnine erişmek için ilgili tezin basılı kopyasına veya YÖK Ulusal Tez Merkezi'ndeki dijital versiyonuna başvurmalıdır.

ARABPSYCHOLOGY.COM